

INNOVATION YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA
KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISHNING METODIKASI

Berdiyeva Nilufar Berdiyeva qizi

Xalqaro Nordik Universiteti o'qituvchisi Xalqaro Nordik Universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola innovatsion pedagogik metodlar asosida talabalar kompetensiyasini rivojlantirishga qaratilgan. Yangi yondashuvlar, xususan, STEM/STEAM ta'limi, sun'iy intellekt (AI) va raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish, talabalarda ijodiy fikrlash, tanqidiy yondashuv, muammolarni hal qilish va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Xitoy, Janubiy Koreya va Yaponiya kabi Sharqiy Osiyo mamlakatlaridagi innovatsion ta'lim tizimlari talabalarining muammolarni hal qilish qobiliyatlarini kuchaytirish, ijtimoiy faollikni oshirish va zamonaviy ish bozoriga moslashuvchanlikni ta'minlashda samarali metodlarni taqdim etadi. Maqolada ushbu metodlarning ta'lim jarayoniga integratsiyasi, ularning samaradorligi va global ta'lim tizimidagi roli tahlil qilinadi. Innovatsion pedagogik yondashuvlar, shuningdek, talabalarining global ijtimoiy va iqtisodiy jarayonlarga muvaffaqiyatli kirishiga yordam beradi.

Kalit so'zlar: innovatsion yondashuv, kompetensiya, STEM/STEAM ta'limi, sun'iy intellekt (AI), raqamli texnologiyalar, ijodiy fikrlash, tanqidiy yondashuv, muammolarni hal qilish, ijtimoiy ko'nikmalar, ta'lim islohotlari.

Annotation: This article focuses on the development of student competencies through innovative pedagogical methods. The integration of new approaches such as STEM/STEAM education, artificial intelligence (AI), and digital technologies into the educational process contributes to the enhancement of creative thinking, critical thinking, problem-solving, and social skills. Educational systems in East Asian countries like China, South Korea, and Japan provide effective methods for strengthening problem-solving abilities, increasing social engagement, and ensuring adaptability in the modern job market. The article analyzes the integration of these methods into the educational process, their effectiveness, and their role in the global education system. Innovative pedagogical approaches also support students' successful integration into global social and economic processes.

Key words: innovative approach, competency, STEM/STEAM education, artificial intelligence (AI), digital technologies, creative thinking, critical thinking, problem-solving, social skills, educational reforms.

Аннотация: В данной статье рассматривается развитие компетенций студентов с использованием инновационных педагогических методов. Интеграция таких новых подходов, как STEM/STEAM образование, искусственный интеллект (AI) и цифровые технологии в образовательный процесс способствует развитию креативного мышления, критического мышления, умения решать проблемы и социальных навыков. Образовательные системы таких стран Восточной Азии, как Китай, Южная Корея и Япония, предоставляют эффективные методы для укрепления способностей к решению проблем, увеличения социальной активности и обеспечения адаптации на современном

рынке труда. В статье анализируется интеграция этих методов в образовательный процесс, их эффективность и роль в глобальной системе образования. Инновационные педагогические подходы также помогают студентам успешно интегрироваться в глобальные социальные и экономические процессы.

Ключевые слова: инновационный подход, компетенция, STEM/STEAM образование, искусственный интеллект (AI), цифровые технологии, креативное мышление, критическое мышление, решение проблем, социальные навыки, образовательные реформы

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi doimiy ravishda o'zgarib bormoqda, yangi pedagogik yondashuvlar va metodlar talabalarga nafaqat bilim olish, balki ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy jarayonlarda muvaffaqiyatli bo'lish uchun zarur bo'lgan kompetensiyalarni ham o'rgatish zaruratini keltirib chiqarmoqda. Innovatsion pedagogik yondashuvlar, xususan STEM/STEAM metodlari, sun'iy intellekt (AI) va raqamli texnologiyalarni ta'limga integratsiya qilish, talabalarning ijodiy fikrlash, kritik yondashuv, muammolarni hal qilish va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishda katta ahamiyatga ega.

Ta'limda innovatsion yondashuvlar nafaqat akademik bilimlarni oshirish, balki zamonaviy dunyo talablariga javob bera olish uchun zarur bo'lgan ijodiy va tanqidiy tafakkur, innovatsion yondashuvlarni qo'llash qobiliyatini ham shakllantirishga xizmat qiladi. Bugungi kunda Xitoy, Janubiy Koreya va Yaponiya kabi Sharqiy Osiyo mamlakatlarida ta'lim islohotlari o'quvchilarda multidistsiplinar kompetensiyalarni rivojlantirishga, ularning nafaqat texnologik, balki ijodiy va ijtimoiy ko'nikmalarini ham mustahkamlashga qaratilgan.

Bu mamlakatlar o'z ta'lim tizimlarida AI va raqamli texnologiyalarni qo'llashni kuchaytirayotgan bo'lsalar, boshqa tomondan STEAM ta'limi orqali san'at va texnologiyani birlashtirishni maqsad qilmoqda. Shu bilan birga, innovatsion metodlar yordamida talabalarga ta'lim jarayonida yangi kritik fikrlash va ijtimoiy moslashuv ko'nikmalarini taqdim etish, ularni zamonaviy ish bozori talablariga mos ravishda tayyorlash mumkin.

Bu maqolada, innovatsion yondashuvlar asosida talabalarda kompetensiyalarni rivojlantirishning metodikasi, ularning samaradorligi va Xitoy, Janubiy Koreya va Yaponiya tajribalari asosida joriy etilishi tahlil qilinadi. Yangi pedagogik metodlarning integratsiyasi talabalarga zamonaviy dunyoda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish uchun zarur bo'lgan barcha kompetensiyalarni rivojlantirish imkonini yaratadi.

Asosiy qism:

1. Innovatsion pedagogik yondashuvlar: Ta'limda yangi yo'nalishlar: Zamonaviy ta'lim tizimi o'zgaruvchan ijtimoiy va iqtisodiy sharoitlarga moslashishga intilmoqda, bunda innovatsion yondashuvlar talabalarda nafaqat bilimlarni, balki ijodiy va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga ham yo'naltirilgan. Innovatsion pedagogik metodlar, xususan STEM/STEAM yondashuvlari, sun'iy intellekt (AI) va raqamli texnologiyalarni integratsiya qilish talabalarga amaliy ko'nikmalarni, kreativ fikrlashni, muammolarni hal

qilishni o'rgatish imkonini beradi. Bular o'quvchilarga nafaqat akademik muvaffaqiyat, balki ularning ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirishga ham yordam beradi.

STEM/STEAM metodlari orqali o'quvchilar nafaqat texnik bilimlarni, balki san'at, dizayn va ijodiy yondashuvlarni o'rganadilar. Shu tarzda, STEM ta'limi nafaqat texnologiya va fan sohalarini o'z ichiga oladi, balki san'atni ham qo'shib, talabalarga kreativ yondashuvlarni rivojlantirish imkoniyatini yaratadi. Shu bilan birga, sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar talabalarning muammolarni hal qilish, tanqidiy fikrlash va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini kuchaytiradi. Xitoy, Koreya va Yaponiya kabi mamlakatlarda raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan.

2. Kompetensiya tushunchasi va innovatsion yondashuvlar asosida uning rivojlanishi: Kompetensiya tushunchasi bugungi ta'lim tizimida ta'limning muhim omillaridan biri bo'lib, bu o'quvchilarning bilim, ko'nikma, tajriba va ijtimoiy qobiliyatlarini o'z ichiga oladi. Innovatsion pedagogik yondashuvlar esa, aynan, talabalarda zamonaviy dunyo talablariga javob bera oladigan kompetensiyalarni rivojlantirishga qaratilgan. Bu yondashuvlar, o'quvchilarning iqtisodiy, madaniy, ijtimoiy va shaxsiy kompetensiyalarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Bundan tashqari, STEAM ta'limi orqali talabalar fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika sohalarini o'rganish bilan birga, ijodiy fikrlash va innovatsion yechimlar topish kabi ko'nikmalarni rivojlantiradilar. Shu tarzda, kompetensiya faqat an'anaviy akademik bilimlar bilan bog'lanmaydi, balki talabalarning ijtimoiy ko'nikmalari va innovatsion yondashuvlarida ham aks etadi.

3. Koreya, Xitoy va Yaponiya ta'lim tizimlaridagi innovatsion metodlar: Xitoyda ta'lim tizimi innovatsiyalarni keng joriy etmoqda. Sun'iy intellekt (AI) va raqamli texnologiyalar o'quvchilarni kreativ fikrlash, kritik yondashuv va muammolarni hal qilish kabi kompetensiyalarni rivojlantirishda samarali qo'llanilmoqda. Xitoyda AI-TPACK metodologiyasi pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini oshirgan holda ta'lim jarayonida interaktiv va innovatsion metodlarni qo'llash imkoniyatini yaratmoqda. Bu, o'z navbatida, talabalarni zamonaviy dunyoda muvaffaqiyatli bo'lishga tayyorlaydi.

Janubiy Koreyada EPIK dasturi va STEAM ta'limi orqali talabalar til, madaniyat va ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantirish bilan birga, hamkorlik va ijtimoiy faollik kabi ko'nikmalarni ham o'zlashtiradilar. Koreyada ta'lim tizimida o'quvchilarni nafaqat akademik bilimlar, balki ijtimoiy va texnologik ko'nikmalar bilan ham ta'minlashga katta e'tibor qaratiladi.

Yaponiyada esa STEAM ta'limi san'at va texnologiya sohalarini birlashtirish orqali talabalar ijodiy fikrlash va dizayn fikrlash kabi kompetensiyalarni rivojlantiradi. Yaponiya ta'lim tizimi talabalarga texnologiya va san'atni uyg'unlashtirish orqali muammolarni hal qilishda yangi yondashuvlarni o'rgatadi, bu esa ularning ijtimoiy va ish faoliyatlarida muvaffaqiyatli bo'lishlariga yordam beradi.

4. Innovatsion ta'lim yondashuvlarining samaradorligi va ularning ta'limda integratsiyasi: Innovatsion pedagogik metodlarning samaradorligi ko'plab ilmiy tadqiqotlar va amaliyotlarda tasdiqlangan. STEM/STEAM yondashuvi, AI integratsiyasi va raqamli texnologiyalar orqali ta'limni yanada samarali qilish mumkin. Talabalar nafaqat texnik

bilimlarni, balki ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish va hamkorlik ko'nikmalarini ham rivojlantiradilar.

Innovatsion metodlar ta'lim jarayonining samaradorligini oshirib, talabalarni muammolarni hal qilish, ijtimoiy faollik va global kompetensiyalarni rivojlantirishga yordam beradi. Xitoy, Janubiy Koreya va Yaponiya ta'lim tizimlaridagi tajribalar, bunday metodlarning amaliyotda qanday samarali qo'llanilishi mumkinligini ko'rsatmoqda.

Xulosa: Innovatsion pedagogik metodlar asosida talabalarda kompetensiyalarni rivojlantirish, ta'lim tizimini yangi, zamonaviy talablar asosida shakllantirishga imkon beradi. Xitoy, Janubiy Koreya va Yaponiya tajribalari innovatsion ta'lim metodlarini joriy etishda muvaffaqiyatli qo'llanilayotganini ko'rsatadi. AI, raqamli texnologiyalar, STEM/STEAM ta'limi kabi yondashuvlar talabalarga ijtimoiy va kreativ kompetensiyalarni rivojlantirishda yordam beradi va ularni global dunyo bozorida muvaffaqiyatli bo'lishga tayyorlaydi. Innovatsion metodlarning integratsiyasi talabalarning ijtimoiy faolligini, muammolarni hal qilish qobiliyatini va kreativ fikrlash ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Bu esa ta'lim tizimining sifatini oshiradi va talabalarning kelajakdagi muvaffaqiyatini ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Berdiyeva, N. B. (2025). Talabalarda ijodiy kompetensiyani rivojlantirishda xalqaro metodlarning o'rni. O'zbekiston Pedagogika jurnali, 18(4), 123-135.
2. Robinson, K. (2015). Creative schools: The grassroots revolution that's transforming education. Viking.
3. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in society: The development of higher psychological processes. Harvard University Press.
4. Malaguzzi, L. (1998). The Reggio Emilia approach to early childhood education. Teacher College Press.
5. Steiner, R. (1995). The foundations of human experience. Anthroposophic Press.
6. Ishizuka, Y. (2019). Collaborative learning in a digital era: A new approach to education. Springer.
7. Tursunov, T. A. (2016). O'zbek ta'lim tizimida ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirish: Maslahatlar va yondashuvlar. Tashkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti.
8. Quronov, M. (2017). Maktabgacha ta'limda innovatsion pedagogik metodlar. Tashkent: Pedagogika ilmiy-tekshirish instituti.
9. Chen, J., & Liu, Z. (2023). STEM education reform in China: A case study. Springer. <https://doi.org/10.1007/s10256-023-01557-9>
10. Kim, H., & Park, S. (2021). The role of AI in South Korea's educational system. Educational Technology Research and Development, 69(5), 2135-2150. <https://doi.org/10.1007/s11423-021-09979-w>
11. Yamada, R. (2018). Integrating art and technology in Japan's education system: The STEAM approach. Journal of Educational Research, 111(3), 183-194. <https://doi.org/10.1080/00220671.2018.1427883>

12. Lee, S. (2020). EPIK program: A model for educational innovation in South Korea. Journal of Language Teaching and Research, 11(6), 893-900. <https://doi.org/10.17507/jltr.1106.16>
13. Gardner, H. (2011). Frames of mind: The theory of multiple intelligences. Basic Books.
14. Shodmonova, A. (2020). Innovatsion ta'lim metodlarining O'zbekistonda joriy etilishi. O'zbekiston Ta'lim akademiyasi nashriyoti.